

Oslo, 3. mai 2018

Innspill til Representantforslag 187 S (2017-2018) fra stortingsrepresentantene Freddy André Øvstegård, Solfrid Lerbekk og Nicholas Wilkinson om kroppspress og reklameindustrien.

Sex og samfunn er Norges største senter for seksuell og reprodutiv helse og rettigheter og har siden 1971 jobbet for å bedre befolkningens tilgang til tjenester og informasjon knyttet til feltet. Gjennom seksualitetsundervisning, kveldsklinikk og chat snakker Sex og samfunn med nesten 50.000 unge hvert år. Et tema som går igjen er: Ser jeg normal ut?

Unge i dag utsettes for mye press. «Generasjon perfekt» er et fenomen som bidrar til å gjøre unge syke, syke av press og av altfor høye forventninger til seg selv.

Hver dag bør unge få beskjed om at de er gode nok, men det gjør de ikke. Det er tydelig, når unge helt ned i 12-årsalderen, i en undersøkelse utført av PRESS¹, sier at de ønsker å endre på utseendet sitt.

Når unge har en urealistisk oppfatning av hva som er normalt så er det vi som samfunn som har bidratt til dette. Da må vi også bidra til løsningen.

(Forebyggende arbeid)

Overordnet mener vi at forslaget fra representantene er bra og viktig. Vi savner likevel et fokus på forebyggende arbeid. I vårt skriftlige innspill har vi fokusert på skolen som en viktig arena, spesifikt skolehelsetjenesten og seksualitetsundervisning.

Vi vil særlig trekke frem viktigheten av tilgjengelig personell i skolehelsetjenesten. I hele Norge mangler vi om lag 300 helsesøstre, ifølge SSB. I forrige uke fikk vi vite at til tross for at regjeringen har satsset over én milliard kroner for å få flere helsesøstre inn i skolen, merker ikke elevene forskjell.²

Sex og samfunn fikk i fjor gjennomført en undersøkelse som viste at lærerne ikke var fornøyde med seksualitetsundervisningen de selv gir. Vi trenger mer fokus på seksualitetsundervisning i lærerutdanningen og seksualitetsundervisningen må starte tidligere og gis hyppigere enn i dag.

---

¹ <https://press.no/prosjekt-perfekt-rapport-om-kroppspress/>

² https://www.nrk.no/norge/har-brukt-milliardbelop-pa-helsesostre_-men-elever-merker-ikke-bedring-1.14026104

Av andre viktige forebyggende tiltak ønsker vi å trekke frem helsestasjon for ungdom og andre tilgjengelige helsetjenester for unge, som for eksempel digitale hjelpetjenester.

Helsestasjoner for ungdom er et fint og viktig møtepunkt mellom unge og helsepersonell, og et godt utgangspunkt for fremtidig kontakt. Vi mener at alle landets helsestasjoner for ungdom må være både inkluderende og tilgjengelige for alle. Helsestasjonene må ha gode åpningstider som gjør at unge har mulighet til å benytte seg av tjenestene, og de må samtidig ha tilstrekkelig og tilgjengelig helsepersonell. Åpenhet er et viktig stikkord når vi snakker om inkluderende helsetjenester. Helsestasjonene må møte unge på en åpen og ikke-dømmende måte, og bruke språk som er inkluderende og ikke generaliserende eller moraliserende.

Vi vil også påpeke viktigheten av innsats og dialog på tvers av tjenester, også mellom skolen, skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom.

(Digitale hjelpetjenester for unge)

Gjennom vår chat møter vi ofte på tematikk relatert til kropp. I 2017 snakket vi med mer enn 8.000 unge fra hele landet, og vi mener at det ikke er noen tvil om at unge har behov for gode digitale helsetjenester. På vår chat får unge svar på spørsmål om sex og seksuell helse fra ansatte med minimum 3-årig høyere utdanning innen helsefag. Våre svar er kvalitetssikret, noe vi mener er essensielt for å sikre unge god og oppdatert informasjon.

Sex og samfunn er i tillegg opptatt av at unge også må gis mulighet til å møte helsepersonell for å snakke om sine problemer, og at det må være en balanse mellom digitale helsetjenester og fysiske helsetjenester.

Vi vil også vektlegge at alle som møter barn og unge må ha god og oppdatert kunnskap på relevante fagfelt, som blant annet seksuell, fysisk og psykisk helse, og samtidig må de også ha kompetanse i hvordan de skal snakke med barn og unge om relevant tematikk.

(Til de konkrete forslagene)

Sex og samfunn har spilt inn til utallige forslag angående hvordan barn og unge skal takle press relatert til kropp, eller press relatert til andre arenaer hvor de møter strenge rammer og hvor de må prestere eller passe inn i trange bokser for å føle seg vellykket. Samtidig ser vi sjelden konkrete forslag til andre tiltak som, heller enn å lære barn og unge hvordan de skal takle press, går inn i hvordan vi som samfunn kan regulere trykket på blant annet kroppspress.

(Handlingsplan mot kroppspress)

Sex og samfunn støtter forslaget om en handlingsplan mot kroppspress. Handlingsplanen må, som representantene foreslår, også inkludere sosiale medier og andre private arenaer. Når ulike filter i for eksempel Snapchat lar oss endre utseendet vårt, hvilket signal sender vi unge som opplever at de ikke er bra nok?

Vi mener det er fint med en egen handlingsplan mot kroppspress, samtidig som vi mener at vi allerede har planer og strategier som bør være gode verktøy i arbeidet mot kroppspress, blant annet Ungdomshelsestrategien og «Snakk om det! Strategi for seksuell helse (2017-2022)»³. Vi er opptatte av at både eksisterende og nye planer og strategier må snakke sammen, slik som ulike relevante instanser må samordnes og koordineres mot felles mål. Det finnes generelt mange gode målsetninger i ulike strategier, men det er de gode tiltakene som blir avgjørende om vi lykkes med vårt arbeid.

(Reklame rettet mot barn og unge)

Sex og samfunn støtter representantenes forslag når det gjelder god markedsføringsskikk overfor barn og unge. Vi mener at det er et minimumskrav at retusjert reklame skal merkes, men at det må være et mål at all reklame som kan bidra til kroppspress forbys.

Vi støtter også forslaget om reklamefrie soner i nær omkrets av skoler, men ønsker å utvide dette til andre arenaer hvor særlig barn og unge oppholder seg.

(Avslutning)

Sex og samfunn holdt i fjor seksualitetsundervisning for 7.700 elever i 9. klasse i Oslo skolen. Her snakker vi blant annet om kroppspress, og vi diskuterer blant annet vanskeligheter med å være intim hvis du har «problemområder» som du mener ikke kan vises eller berøres. Kroppspresset gjør seg gjeldene på mange arenaer.

Vi opplever også at skolen ofte i stor grad legger til rette for at elever ikke skal se hverandres kropp. Ofte legges gym til slutten av dagen slik at folk dusjer hjemme, og flere skoler har nå delt inn dusjene i båser fremfor fellesdusjer. Vi må normalisere kropp, ikke fremmedgjøre normale kropp.

Samfunnet er delaktig når barn og unge føler at de ikke strekker til. Da må også vi som samfunn hjelpe til for å gi barn og unge en god oppvekst med realistiske oppfatninger av hva som er normalt. Og vi må fortelle dem at de er gode nok.

---

³ https://www.regjeringen.no/contentassets/284e09615fd04338a817e1160f4b10a7/strategi_seksuell_helse.pdf